

“Ölü, canlıyı ele geçirir”

Elk. Müh. Mustafa S. Çınarlı
mustafa.cinarli@emo.org.tr

Fanon; “*Bir kölenin en büyük hayali özgür kalmak değil bir köle sahibi olmaktır*” demiş. Bu durumda karşı saldırı için yapılması gereken kölelere ya da koşulları gereği köleleştirilenlere başka çözüm yolları olduğunu göstermektir. Bireyi ya da toplumu köleleştirmek isteyenler kurtuluşun olanaksızlığını defalarca tekrarlayarak yeni bir hafıza yaratmak gayretini her fırsatta sürdüreceklerdir.

Joseph Fouché “... koşullar ne olursa olsun iktidardan bir parça olmak gerekir” zihniyetinde olduğundan hem Fransa kralına hem de karalı deviren Napolyon’a aynı şevkle hizmet edebilmiştir. Fouche geçmişte başkanı olduğu derneği tereddütsüz kapatabilecek ya da beraber çalıştığı insanların ölüm fermanlarını yazabilecek karakterdedir. “En kusursuz aşşğılık döneş” olarak tanınsa da, her devrin iktidarına hizmet edebilmiş, bazen iktidarın kendisi olabilmıştır. Her dönemde var olabilmeyi “başarı” olarak görenler için esin kaynağı olabilir.

İktidara bir kez bulaşan ona tekrar dokunmak için ilkelerinden ve ahlakından vaz geçmek zorunda mı? Daha doğru şekli ile sorulabilir: İktidarın bir erk olarak ortadan kaldırılması için ne kadar geçmesi gerekli?

Küçük Asya tarihinden de örnekler sunulabilir; büyük Türk veziri olarak tarihteki yerini alan Nizamülmülk devleti yönetecek olanlara deneyimlerini aktarmak gayretiyle Siyasetname’sini kaleme almıştır. Devleti kurumsallaştırmanın temelinde üretim kaynaklarının bölüşülmesinin erki elinde bulunduran gruplar tarafından yapılmasıdır. Her kim ki zenginliklerin kontrolünü elinde bulunduruyor, kendi sınıfının bu gücü kullanmasını garanti altına almak istiyor.

Devlet yönetmek tarihin her dö-

neminde ciddi bir iş olarak değerlendirilmiş ve yönetime talip olanların da bu ciddi görev için hazırlanması esas alınmıştır. Bugün eğitim ve birikim sahibi olmadan da siyasetçi olarak varlığını sürdürmeniz olasıdır. Özellikle gelişmekte olan ülkede siyasetçiyseñiz önünüzde parlak bir gelecek olabilir. Başka hiçbir meslek dalında bu ölçekte eksikle o mesleği icra etmenize izin verilmezken siyaset alanında bu olanaklıdır. Hatırlamakta belki yarar vardır; Onsekizine gelmeden boğdurulan Genç Osman altı yabancı dil, coğrafya, cebir ve öğrenecek kadar ağır bir eğitimden geçmişti.

Bugün için dünyanın bazı bölgelerinde geleneklerinden mahrum olarak devletlerini sürdürmek zorunda kalan ülkeler olduğunu duyuyoruz. Hatta bazı ülkelerde devlet birimlerinin sadece liderlerinden talimat aldığında çalışmaları gerektiğini hatırladıkları, neden var olduklarını unutarak “yap” talimatı ile ancak görev bilincini idrak ederek çalışmaya başlayabildikleri bilgisi gazetelerde yer alıyor. İki bin yıllık devlet geleneğimiz olduğu için bu olan bitene şaşırarak bakıyoruz. Bazen anlamakta bile zorlanıyoruz.

Genel seçimlerde sandığa giderek bir meclis oluşturuyor ve oluşturulan meclis çalışmalarını kolaylaştırmak adına bir hükümet belirleniyor. Yürütmede/Kabinede yer alan bakanların eğitimlerine ve yeteneklerine göre bakanlıklara dağıldığı duyuruluyor. Bağlı olan kurum ve kuruluşların kadrolarının içerisindeki yetenekli olanların yönetici olduğunu da biz var sayıyoruz. Bu arada yüz yılı aşan gelenekleriyle adalet sisteminin çalıştığına güvenmek istiyoruz. Oysa bugün inanmamız istenen durumda tüm işleyişin ancak tek bir talimat ile sağlanabildiği. Beklenen talimat gel-

mezse “Godot’yu beklemeye” devam edilecek.

Bu yönetim tarzının bir yanılısama olduğu ortadadır. Dünyanın iki büyük jandarması küresel olarak çıkarlarına daha iyi hizmet edeceğine karar verdikleri için 10 yıldır geri kalmış ülkeler grubundaki tüm monarşileri “ileri demokrasiye” dönüştürmek için ölüme mücadele sürdürürken. Zaman içerisinde kaçınılmaz olarak monark tirana dönüşecektir. Kapitalizmin günümüzde gelişmekte olan ülkelerden beklentisi öngörülebilir davranışlar sergilemesi (sürprize yer bırakılmamaktadır) ve halkların tüketim alışkanlıklarını dışalımını destekleyecek şekilde sürdürmesini sağlayacak yöntemleri hayata geçiren yöneticilerin varlığının (tam bağlılık) sürdürülebilir olmasıdır.

Sokrates, ünlü mağara mitosunda, mağarada yaşayan bir toplumun mağara dışını gören bireyine karşı tutumunu inceler. **Gölgeler dünyasında yaşayan mağara insanları, günün aydınlığını gören arkadaşlarını “normale” döndürmek için tüm iyi niyetleri ile onları kör edeceklerdir.** Bugün çözüm önermek isteyenler ya da yaşanan haksızlığı haykırmak için sokağa çıkanlar gazla, onlara göre bazı şanslılar duvarların arkasına alınarak görmeleri engelleniyor. Bu uygulamalarda eski dönemdeki iyi niyetin kırıntısı bile yok oysa.

İçinde yaşadığı toplumun akıl tutulmasını ve ya ikinci paylaşım savaşı öncesinde olduğu gibi insanlığın ortak değerlerinin gerilemesini duyurmak isteyenlerin normalleştirilmelerine karşı çıkılmalıdır. Hayatımızı ve geleceğimizi; bilimi, tekniği, ahlakı, liyakatı devre dışı bırakarak değersizleştirmeye çalışan her türlü anlayışa karşı durulması bir tercih değil bir zorunluluktur.